

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Samlinger

til

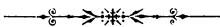
Jydsk Historie og Topografi.

~~~~~  
2. Række. II. Bind.  
~~~~~

Udgivet

af

det jydsk historisk-topografiske Selskab.

Aalborg.

Marinus M. Schultz's Forlag.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet.

1889—90.

Jakob Frederik Kinch,

Overlærer ved Ribe Kathedralskole, Ridder af Danebroge,
fra 1866 til 1888 Medlem af Bestyrelsen for det jyske
historisk-topografiske Selskab,

fødtes 23 Maj 1817 i Vordingborg, hvor hans Fader, Kancelliraad *Otto Peter Kinch*, der Aaret i Forvejen var bleven gift med *Catharine Christiane Frederikke Brøgger*, den Gang var Byfoged; han var født 31 Januar 1785, blev 1830 forflyttet fra Vordingborg til Embedet som Birkeskriver ved Frederiksborg Birk og Byskriver i Hillerød, i hvilken Stilling han virkede til sin Død 4 November 1852. Hans Farfader, *Frederik Suhm Kinch*, Kancelliraad, Lands-Over- samt Hof- og Stadsrets-Prokurator, fødtes 1753 og døde 7 Maj 1813, gift med *Johanne Marie Hendriksen*, født omtr. 1761, død 1 Novbr. 1819. Farfaderens Fader, *Peder Kinch*, var Kjøbmand i Kragerø i Norge og hørte til en Familie, som formodentlig stammede fra Skotland (18 April 1639 tog *Thomas Kinch*, født i Kirkwad i Skotland, Borgerskab i Bergen; if. Nicolaysen Bergens Borgerbog), men allerede i flere Generationer havde boet i Norge, hvor der kjendes forskjellige Personer af Navnet Kinch baade i det syttende og attende Aarhundrede, og endnu til vor Tid blomstrer en Gren af Familien Kinch i Norge. Kjøbmand *Peder Kinch* i Kragerø, altsaa J. F. Kinchs Oldefader, var gift med *Anna Suhm*, der efter al Sandsynlighed var langt ude beslægtet med den bekjendte Historiker Peter Frederik Suhm (født 1728, død 1798), idet hun efter en Meddelelse fra Familien skal have været en Sønnensdatter af en Broder til P. F. Suhms Farfader; det maa altsaa formodentlig være den Anne Suhm, der paa Stamtavlen over Familien Suhm i Hofmans Hist. Efterretn. om danske Adelsmænd II., S. 179 nævnes som Datter af Michael Suhm (f. 1683, † 1749), Vejer, Maaler, Vrager og Havnefoged i Christiansand.

J. F. Kinchs Moder, den oven nævnte *Catharine Christiane Frederikke Brøgger*, var født i Kjørteminde 16 Decem-ber 1788 og døde 12 Marts 1861; hendes Forældre vare Kammerraad, Toldinspektør, senest i Randers, *Jakob Brøgger*¹⁾ og Hustru, *Dorothea Maria*, født *Langhoff*.

I Ægteskabet mellem Otto Peter Kinch og Catharine Christiane Frederikke Brøgger fødtes fire Børn, nemlig:

1. *Jakob Frederik Kinch*, født 23 Maj 1817.
2. *Carl Ludvig Sophus Kinch*, født 10 Oktober 1819, Apotheker i Skibby i Horns Herred, død 1885; gift med *Marie Louise Frederikke Klein*. (7 Børn.)
3. *Frederik Suhm Kinch*, født 7 Februar 1822, Student 1840, theologisk Kandidat 1846; meldte sig 1848 som frivillig i Krigen og blev Lieutenant; 1850 Diakon i Løjt, fra hvilket Embede han 1864 blev afsat af Tydskerne; 1867 Sognepræst i Vrejlev og Hæstrup i Vend-syssel; han døde 2 Juli 1874 i Aalborg under For-handlingerne ved Landemodet, umiddelbart efter paa Grund af Svaghed at have maattet afbryde et Foredrag, han holdt. Gift med *Margrethe Dorothea Petersen*. (9 Børn, af hvilke en Søn, *Georg Kinch*, efter Faderens pludselige Død kom som Plejebarn i Huset hos sin Farbroder i Ribe, fra hvis Skole han dimitteredes 1886; stud. theol.)
4. *Bentine Marie Kinch*; født 24 Februar 1831; ugift; hun styrede hans Hus efter hans anden Hustrus Død.

Jakob Frederik Kinch, der altsaa var den ældste af de fire Søsken, gik først i Vordingborg lærde Skole, men paa Grund af Faderens Embedsforflyttelse kom han i Foraaret 1831 i Frederiksborg Skole, fra hvilken han 1835 dimitteredes til Universitetet med første Charakter, med et meget rosende Vidnesbyrd af Skolens konstituerede Rektor F. P. J. Dahl; Aaret efter tog han anden Examen, ligeledes med Laudabilis, studerede derpaa Philologi, blev 1841 Alumnus paa Ehlers's

¹⁾ Efter ham er opkaldt Ribe Stifts i 1867 afdøde Biskop *Jakob Brøgger Daugaard*, født 1797 i Randers, hvor hans Fader dengang var Toldbetjent.

Kollegium, tog i Maj 1843 philologisk Embedsexamen, men da han ved denne kun opnaaede Charakteren haud illaudabilis (med 15 Points), tog han næste Aar, ligeledes i Maj, Examen om, og opnaaede 25 Points, ogsaa med Hovedcharakteren Haud illaud. Vistnok omtrent fra den Tid skriver sig et Udkast til en Tragedie »Coriolan«, hvilket er fundet blandt hans Efterladenskaber. Strax efter at have taget Embedsexamen blev han konstitueret som Lærer ved Vordingborg Skole, men fratraadte denne Stilling i Januar 1845; den praktiske Prøve underkastede han sig i Januar 1847 med Haud illaud., og 31 August 1847 konstitueredes han som Lærer ved Ribe Kathedralskole, ved hvilken han fik fast Udnævnelse som Adjunkt 25 Oktober 1848; til Overlærer udnævntes han 21 April 1858. Hans Hovedfag var Latin, men i forskjellige Skoleaar underviste han ogsaa i enkelte Klasser i andre Fag. Paa Grund af Svagelighed blev han i Midten af Maj 1888 fritaget for sit Skolearbejde for Resten af Skoleaaret; det var hans Hensigt at søge sin Afsked, men inden den blev ham tilstaaet, bortkaldtes han efter flere Maanoders tiltagende Svaghed og en Uges Sygeleje Søndag Aften den 16de September 1888, hvorpaa hans Lig den næste Fredag den 21de jordedes fra Domkirken. Nedenfor findes de Taler, der bleve holdte i Kirken, først af Stiftsprovst C. F. Koch, der fra 1852 til 1865 havde været hans Embedsbroder som Adjunkt ved Ribe Skole, derpaa af Sognepræst Vilhelm Bang, der fra Foraaret 1888 var bleven hans Efterfølger som Medlem af Bestyrelsen for det jydsk historisk-topografiske Selskab. Psalmerne ved Jordefærden bleve afsungne af Skolens Disciple.

Ved Folkethingsvalget, der 14 Juni 1858 holdtes over hele Landet, stillede Kinch sig til Valget i Ribe Amts 3die Valgkreds (Ribe) og valgtes med 124 Stemmer, medens hans Modkandidater Grosserer, senere Etatsraad, H. Puggaard fik 120 og Gaardejer Juncker 62 Stemmer. Han mødte da paa Rigsdagens 10de, 11te og 12te ordinære Samling, men tog ikke megen Del i Forhandlingerne (i Folkethingstidenden for 10de Samling findes Udtalelser og Foredrag af ham Spalte 208—209, 482—483, 1008—1009, 1148—1149, 1897—1898, 1940—1941, 2021, 2737, 2740, 2993, 3277—3278, 3437—3438, 3507—3508, 3528, 3530; for 11te Samling Spalte 261—262,

544, 940—941, 1706—1708, 1741, 2111, 2163—2165, 3160, 3348—3349, 3382, 3788; for 12te Samling Spalte 384—386, 1191—1194, 1462, 1667, 4053, 4577—4579, 5670, 5904); ved Afstemningerne ved Navneopraab var han, paa et Par ganske enkelte Gange nær, stødse tilstede. Da Valgperioden i Sommeren 1861 var udløben, søgte han ikke Valg paany, men blev samme Aar valgt til Medlem af Byraadet, hvilket han var til 1873 og atter fra 1879 til 1885; i en lang Aarrække var han Medlem af Skolekommissionen og i flere Aar dennes Formand; som saadan deltog han med Iver i den for nogle Aar siden gennemførte Reform af Ribe Bys Almueskolevæsen. Medlem af Ribe Amts Skoleraad var han fra 1864 til 1873 og atter fra 1880 til 1888. Som Medlem af Byraadet blev han 1864 tilligemed nogle andre Borgere af Preusserne bortført til Rendsborg; herom skriver han i sin Almanak saaledes: »Den første Maj 1864 om Eftermiddagen fordrede Wrangel ved en militær Kommando, den samme, som var her til den 27de, 50,000 preussiske Daler af Byen; da de ikke kunde betales, blev jeg tilligemed ni andre Mænd i Byen næste Morgen ført til Kolding, den 3die til Flensborg, den 4de til Rendsborg, hvor vi dog allerede næste Aften bleve frigivne, saa vi kom hjem d. sjette.«

Den 14de November 1859 blev han optaget som Medlem af »det kongelige danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog« — »en stor og uventet Ære«, skriver han selv derom i sin Almanak. Da det jydsk historisk-topografiske Selskab i Slutningen af 1865 paatænkte oprettet, var han en af Medindbyderne dertil, og han valgtes da ved det derpaa følgende Valg til Medlem af Bestyrelsen, ligesom han ved de hvert femte Aar foretagne Valg stadig gjenvalgtes.

28 December 1885 blev han udnævnt til Ridder af Danebroge.

Han har to Gange været gift:

1) 1850 med Bertine Nikoline Krøyer, født i Fol 19 Marts 1825, Datter af Sognepræst C. F. Krøyer i Fol i Nordslesvig og Anna Beate Gjørtz; hun døde 18 Januar 1863, efter at have født følgende syv Børn:

a. Otto Peter Kinch, født 18 April 1851, Handelsagent i Stokholm; gift 1878 med Nikoline Behrens, født 1 April 1856. (6 Børn.)

- b. Carl Frederik Kinch, født 15 Marts 1853, Cand. philol. og Dr. phil.
- c. Frederik Jakobsen Kinch, født 7 Februar 1855, Handelskontorist i Hull.
- d. Anna Beate Kinch, født 18 Maj 1857.
- e. Valdemar Jakobsen Kinch, født 13 April 1859, død 24 Juni 1860.
- f. Valdemar Jakobsen Kinch, født 18 Februar 1861, cand. pharm.
- g. Bent Jakobsen Kinch, født 16 Januar 1863, døde 19 samme Maaned.

2) 1864 med Kirstine Nielsine Andersen, født i Ribe 29 Marts 1835, Datter af Hospitålsforstander, Stiftskasserer Anders Nielsen Andersen i Ribe og Anna Margrethe Simonsen; hun døde 7 Oktober 1885; af dette Ægteskab vare følgende otte Børn:

- h. Anders Jakobsen Kinch, født 19 April 1865, cand. jur.
- i. Bertine Nikoline Kinch, født 3 Oktober 1866.
- j. Anna Margrethe Kinch, født 15 Oktober 1867.
- k. Peter Jakobsen Kinch, født i Sommeren 1868, død nogle Dage gammel.
- l. Joakim Peter Kinch, født 15 Decbr. 1869, Kontorist.
- m. Anna Bertine Kinch, født 9 Marts 1871.
- n. Elisabeth Kinch, født 22 Septbr. 1872.
- o. Johanne Camilla Kinch, født 25 Septbr. 1876.

J. F. Kinch har udfoldet en betydelig Forfattervirksomhed:

I Indbydelsesskrifter til Examen i Ribe Kathedralskole: 1853: »Om overflødig Førtidsbetegnelse i Latin«; 1854: »Bidrag til Ambrosius Stubs samlede Digte efter nye Kilder«; (et særskilt Aftryk blev overladt til »Samfundet for den danske Literaturs Fremme«); 1859: »Oratio Joachimi Timmermanni, medici regii et canonici Ripensis, habita postridie deditiois castris Ripensis in choro templi cathedralis, Ripis Cimbrorum 3 Cal. Septembr. Anno 1644«; med Oversættelse og Fortale af J. Kinch; — desuden har han som Skolens Bibliothekar udarbejdet 2det Hefte af Skolens Katalog i Program 1870 og 3die Hefte, ligesaa 1886.

Nogle Bemærkninger i Anledning af en paatænkt dansk Sproglære til Skolebrug. Ribe 1854.

Dansk Sproglære til Skolebrug. Ribe 1856.

I »Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie« 1874: »Bidrag til en Textkritik af de sidste syv Bøger af Saxo

Danmarkshistorie«; 1875: »Om den danske Adels Udspring fra Thinglid«; 1876 leverede han i Løflers Afhandling om »Vestervig Kloster og Liden Kirstins Grav« Tydning af Stenens latinske Indskrift.

I »Kirkehistoriske Samlinger« 2det Bind: »Nogle Brudstykker af et Necrologium fra Dominikanerklosteret i Ribe«.

I »Ny kirkehistoriske Samlinger« 1ste Bind: »Ribe Kapitels ældste Jordebog, tilligemed nogle Bemærkninger om Kapitlets Indtægter under Katholicismen«; »Ribe Domkapitel paa Reformationens Tid«; »Vedkommende Ribe Domkapitel før Reformationen«; »Om Mag. Nicolaus Ruffus«.

I »Kirkehistoriske Samlinger« 3die Række, 4de Bind: »Hr. Jakob Sørensen Skive«.

I »Danske Samlinger for Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie«, 1ste Række, 1ste Bind: »Jens Jørgensen Sadolins Diplom som Poeta laureatus«; 4de Bind: »Ribe Stifts Gøjstliges Edsbog 1643—1682«. — 2den Række, 4de Bind: »Om Kong Erik Emuns Dødssted«.

I de to hidtil udkomne Bind af C. F. Brickas Dansk biografisk Lexikon findes en Del Biografier ved Kinch.

I Marts 1868 købte Kinch tilligemed nu afdøde Boghandler Damgaard i Ribe et Bogtrykkeri der i Byen; paa dette tryktes et Blad »Grændsebladet«, af hvilket Kinch var Redaktør; men det udkom kun i 79 Numre, fra 1 Juli til 30 September; i dette Blad skrev han, foruden en Programartikel ved Bladets Begyndelse, kun nogle faa længere Artikler, navnlig et Par om Forbrugsforeninger, i Anledning af den nys oprettede Forbrugsforening i Varde.

En Del Bladartikler; foruden de i Erslevs Forfatter-Lexikons Supplement 2det Bind Side 45 nævnte i »Fædrelandet«¹⁾ og »Kjøbenhavnsposten«, har han skrevet nogle, dels under, dels uden Navn, bl. a. til »Ribe Stiftstidende«.

Til Slutning skal anføres, hvad Kinch har skrevet til det jyske historisk-topografiske Selskab:

Ribe Bys Historie og Beskrivelse indtil Reformationen (690 Sider) 1869.

Ribe Bys Historie og Beskrivelse fra Reformationen indtil Enevoldsmagtens Indførelse (922 Sider) 1884.

¹⁾ Saaledes i Nr. 54 for 1854 »Et hidtil ubekjendt Skrift af Anders Sørensen Vedel«.

I »Samlinger til jydsk Historie og Topografi« 1ste Række, 1ste Bind: »Snapsting. Drikting. Allemandsting. Sogning (Landemode)« — samt to Tillæg til denne Afhandling; — »Ribe Bys ældste Lighærerlav eller Kompagni-Lavet«; — »Raadmand Anders Sørensen Klyn og hans Slægt«.

2det Bind: »Bandlysning over en uopdaget Tyv«; — »Om Thord (Degn) og hans Artikler«; — »To Vide- og Vedtægts-Breve, a. Kollerup Bys Vedtægt eller Grandebrev; b. Vide- og Vedtægts-Brev for Søgaarde i Sevel Sogn«.

3die Bind: »Af Ribe Bys Tingbøger fra Slutningen af det 16de Aarhundrede til Skildring dels af Retsvæsenet, dels af Sæderne og Tilstandene paa den Tid«.

4de Bind: »Et Søpas«.

5te Bind: »Nogle Dokumenter, vedkommende Herregaarden Meilgaard«; — »Uddrag af et ældre Haandskrift«.

6te Bind: »Af Ribe Bys Tingbøger fra den første Halvdel af det syttende Aarhundrede«.

7de Bind: »Smaastykker, a. Om Hr. Jens Hansen Rusk i Lønne, som blev brændt for Trolddom; b. Viborg Landstings Dom i en Arvesag; c. Forordning af 1554 om Nybygning i Nørrejylland; — »Breve og andre Aktstykker af Ribe Stiftsarkiv«; — »Seglen og Leen«; — »Anmeldelser af nye Skrifter vedkommende jydsk Historie og Topografi«.

8de Bind: »Familieme Trellund og Baggesen«; — samt Tillæg og Rettelser hertil; — »Anmeldelser af nye Skrifter vedk. jydsk Historie og Topografi«.

9de Bind: »M. Mads Hvid«; — »Peder Stub paa Skodborg«; — samt Tillæg og Rettelser til disse to Artikler; — »Anmeldelser af nye Skrifter vedk. jydsk Historie og Topografi«.

10de Bind: »Dr. Ancher Anchersen, Provinsialmedicus i Ribe«; — »Videbrev fra Fly Sogn«; — »To gamle Dokumenter af 1477 og 1522 vedkommende Visborggaard«; — »Anmeldelser af udkomne Bøger«.

2den Rækkes 1ste Bind: »Præstekaldene i Ginding Herred. Efter Indberetningerne af 1690«; — »Estvadgaard og dets Gods i det 18de Aarhundrede«; — »To Breve fra Rektor Bhie i Ribe«; — »Anmeldelser af udkomne Bøger«.

Før hans Død vare antagne til Optagelse de af ham forfattede Artikler, som findes optagne nedenfor i dette Hefte.

(Meddelt af *Vilhelm Bang*.)

**Taler, holdte i Ribe Domkirke ved Overlærer
Jakob Frederik Kinchs Begravelse 21de September 1888.**

Efter Afsyngelsen af Psalmen: »O Gud ske Lov, det hjemad gaaer«, Vers 1—4, talte Stiftsprovst *C. F. Koch* i Ribe saaledes:

»Enhver, som er af Sandheden, hører min Røst«, saaledes har vor Herre Jesus Christus sagt (Joh. 18, 38). Ordet blev henvendt til en romersk Mand, hvem der i det Øjeblik var givet en overmaade stor Magt. Men det er udtrykt saaledes, at det har almindelig Gyldighed, at det gjælder Enhver, som er af Sandheden og altsaa har Sind til at bøje sig for den: Enhver saadan hører en Røst, der udstømmer fra Guds Søn Jesus Christus, en Røst, der ogsaa vil kalde hen til Jesus som den, der er Vejen, Sandheden og Livet.

Vi ere her samlede om denne Kiste, som gjemmer Støvet af en Mand, vi alle kjendte og satte Pris paa; og vi ville sammen med hans Børn og nære Slægtninge ledsage Støvet til dets sidste Hvilested her i Verden.

For 41 Aar siden lød det Kald til ham at drage ud fra Barndoms- og Ungdomshjemmet, ud fra den Egn, hvor han var opvoxet, og bort fra den By, i hvilken han havde kjæmpet sig igjennem sin Uddannelses Tid. Da hed det: udad, bort fra de hjemlige Steder! Saa drog han da ud og kom til denne for ham fremmede By; han kom hertil som en ung Mand, der allerede havde maattet lære det, ved udholdende Arbejde at kjæmpe sig frem til et Maal; og han kom for her at indtage en Plads i den Række af Mænd, der gjennem 7 Aarhundreder have indviet sig til Lærerarbejdet ved Ribe Cathedral-skole. Det blev hans Lod her at udføre sin egentlige Livsgjerning.

Og naar vi da skulle nævne, hvad der var et Særkjende for denne hans egentlige Livsgjerning, saa kan derom siges: at han blev en Gransker.

Først granskede han i Sprogene, det latinske og det danske, for at udfinde og nøjagtig fremstille deres Love og deres Udviklings Gang og Skjæbne gjennem Tiderne. Og at han heri var en ikke blot selvstændig, men ogsaa sanddru Gransker, det saae man, naar man kom til ham for at søge Hjælp i det, man ikke selv vidste eller ikke selv kunde udfinde.

Men det prægede sig ogsaa i hans Lærergjerning: hvad han meddelte de Unge i Skolen, var nøjagtigt og paalideligt; og enhver af dem, der selv havde Lyst og Drift til at lære, kunde under hans Vejledning indvinde sikre og rigtige Kundskaber, der senere hen, naar Enkelthederne samledes, viste sig at være i indbyrdes Overensstemmelse. Han var en sanddru Gransker i det, der stod i Forbindelse med den egentlige Livsgjerning, som havde ført ham hertil. — Men dernæst aabnede der sig, efter at han var kommen hertil, en anden Bane for hans Forskning. Her i denne By, hvor de nyere Tider ikke have været stærke nok til at udlette de gamle Tiders Spor, her laa der en Arv til ham, som ældre Tiders Forskere ikke havde faaet udtømt og samlet. Denne Arv vilde han løfte, og til dette Arbejde er hans Navn i særlig Grad blevet knyttet. Han granskede i Fortidens Samfundsforhold og deres Love, for at udfinde og nøjagtig fremstille dem i den Skikkelse, de fik her i Ribe gjennem de skiftende Tider. Skjøndt han var kommen hertil som en Fremmed, saa blev han dog ved sin lærde Granskning i Fortidens Levninger den Mand, der bedst af alle kjendte denne By og kunde kaste Lys over dens gamle Tider, og det paa en saadan Maade, at hans Undersøgelser bidroge til at bringe Klarhed over flere Punkter af vort Fædrelands ældre Historie i Almindelighed.

Han var et sanddru og samvittighedsfuldt Menneske i sin Gransken og i sin hele Færd, vandt ogsaa sine Medborgeres Tillid i høj Grad og maatte her overtage mange offentlige Tillidshverv, som han røgtede med Indsigt og Troskab.

Naar vi se tilbage paa det alt, da staaer det for os som et langt Livs omfattende og betydelige Arbejde, der nu er afsluttet, og hvorved Jakob Frederik Kinchs Navn er knyttet til denne By og til dens Historie paa en saadan Maade, at det sent vil blive glemt her, og endnu senere i de Lærdes Kredse. Hans Børn, for hvem han var en omhyggelig Fader, ville i Eftertiden ikke blot finde hans Navn under gamle, kjære Familiebreve eller paa Titelbladet af de Bøger, han har skrevet, men ville sikkert stundom finde det anført ogsaa i Fremtids Bøger som et Navn, til hvilket der i Noter og Bemærkninger henvises angaaende det, som ved hans Skarpsindighed blev opdaget og stillet i det sande Lys.

Naar nu Herren siger: »Enhver, som er af Sandheden,

hører min Røst«, da siger han tillige, at Sandheden bestaaer ikke alene deri, at et Menneske søger og finder Tingenes rette Sammenhæng, men han vil minde os om, at den evige Sandhed er personlig. Sandheden er vorden i Jesus Christus og henvender sig til hvert Menneskes Samvittighed. Denne Røst naaede ogsaa til denne lærde Gransker, havde naaet til ham allerede, førend han blev en Gransker, fandt ogsaa Gjenklang hos ham i de ældre Aar. Naar Ferietiden i de senere Aar samlede Eder, I hans voxne Børn, fra forskjellige Steder til det gamle Hjem, da sad I ikke blot med ham om Bordet i hans eget Hus; men førend I atter drog ud derfra hver til sit Arbejde, da ønskede han først at samles med Eder ved Herrens Bord. Og da de sidste Maaneders Sygdom havde svækket hans før saa stærke Hukommelse i den Grad, at han undertiden ikke engang kunde huske Eders Navne, da var det ham dog en kjær Tanke at kunne samle Eder alle i sin Bøn til Gud Fader i Jesu Navn. Og naar han talte med mig om sin forestaaende Bortgang herfra, da gik han alvorlig i Rette med sig selv og med sit Samvittighedsliv for Gud og skaanede ikke sig selv, men var sanddru ogsaa, da det for ham gjaldt om at granske sit eget Liv, og var enig deri, at et Menneske finder sin Sjølefred og Frelse i den Naade og Sandhed, som er vorden i den korsfæstede og opstandne Herre Jesus Christus.

Og derfor ville vi her sige med Haab: »O, Gud ske Lov, det hjemad gaaer!« Men for hans Børn hedder det nu: ud ad! thi Barndomshjemmet her skal nu opløses; i det skulle de ikke mere samles, som hidtil. Og dog skulle I fremdeles høre sammen og love Eder selv og hverandre det her ved Eders Faders Kiste: »Vi ville udgjøre en Sødskendeflok; og det skal kjendes imellem os, at vi have haft et fælles kjært Hjem her, og at vi stunde til et fælles stort og herligt Hjem hisset.« Jeg er vis paa, at Eders kjære Fader vilde give dette sit Bifald.

Men Du, o Gud, giv Du for Jesu Skyld ved Din Hellig Aand Sandhed og Udholdenhed til disse Tanker og disse Følelser hos denne Sødskendeflok, de store med de smaa! og læg Din Velsignelse til de fælles Minder, de skulle tage med sig ud fra deres Hjem, at der igjennem disse Minders Vemod ofte maatte klinge hellige og styrkende Røster fra Jesus Christus!

Amen!«

Derpaa blev sunget de 2 sidste Vers af Psalmen: »O, Gud ske Lov, det hjemad gaaer«, hvorpaa Sognepræst *Vilhelm Bang* fra Bækboilling talte:

»Endskjönt Meget af det, jeg kunde have at sige ved denne Kiste, allerede er udtalt af en Mand, der gjennem mange Aar har været nøje og inderlig knyttet til den Afdøde, vil dog ogsaa jeg gjerne tale nogle Afskedsord til Minde om ham; det er ikke saa meget i Egenskab af Præst, at jeg ønsker det, som det er paa Bestyrelsens Vegne for det jydsk historisk-topografiske Selskab, af hvis Bestyrelse Kinch var et virksomt Medlem lige fra Selskabets Stiftelse for snart tre og tyve Aar siden, indtil nu, da han selv mærkede, at Skyggerne og Taagerne begyndte at lejre sig om ham.

Jeg vil da bringe ham en Tak for Alt, hvad han har udrettet for hele Danmarks Historie; men i en ganske særlig Grad maa det jo være denne By, i hvilken han virkede i over 40 Aar, og hvor hans Støv nu skal stodes til Hvile, der maa være opfyldt af Taknemmelighed, fordi han har formaaet at løfte saa stort et Stykke af det Slør, der skjuler Fortiden for os.

Hans Vugges Gænger gik paa et minderigt Sted, i Syd-sjællands dejlige Egne, og vistnok allerede tidlig i Barndommen er hans Blik blevet aabnet for de store Minder fra Valdemar Atterdags Tider,

»da Sommersolen straaled over Vordingborg By
og »Guldgaasen« glimted i det klare Morgengry.«

Kom han end senere til i Tanken at færdes i Rom og Hellas, saa vendte han sig dog altid helst tilbage til Fædrelandet og dettes Mænd; og intet Sted kunde vel synes mere egnet for ham at bo og bygge paa, end Ribe, Kongestaden med de mange store, stolte Minder fra Danmarks Glandstid, fra Valdemarernes Dage; her har han ret kunnet fordybe sig i Fortiden, og vi veed jo alle, hvilken Frugt hans Granskninger om Ribe Bys ældre Historie have baaret. —

Historieskriverens første Pligt er Sandhedskjærlighed; og den viste Kinch i fuldeste Maal i sine Skrifter, selv om der ved Illusioner, man har næret, ere komne til at briste. Saaledes har det maaske voldt Smerte hos Mange, naar han har kunnet godtgjøre, at det næppe har forholdt sig saaledes, som

vi Alle troede saa fast paa, at »Dronning Dagmar laa i Ribe syg«, hun, den fromme Dronning, der paa sit Dødsleje kun havde det Ene, der nagede hende, det Eneste, som tyngede paa hendes Samvittighed, at hun en Søndag havde snøret sine Silkekærmer; — at det næppe har været her til Ribe, at Kong Valdemar red paa sit hastige Ridt, saa kun Dagmars Svend kunde følge ham, og tilsidst »saa red den Herre alene«. Og idet Sandhed er Historieforskerens Pligt, kan det ikke være anderledes, end at man ved at læse Kinchs Beretninger om Sæder og Skikke, om Menneskenes Tænkesæt og Løvevis i de fremfarne Tider baade her i Ribe og paa andre Steder, maa faa et Indtryk af Raahed og Fordærvelse i mange Retninger hos vore Forfædre; men her se vi da den opdragende Betydning, Historieskrivningen har; thi ofte er vel det Ord rundet ham i Tanker, hvormed vor gamle danske Rinkronike begynder:

»Saa siger Beda, den ærlige Mand:
 Det er vel gjort af hvem, der kan,
 At skrive Forældres Gjæringer alle;
 Ere de onde, man skal dem fly,
 Ere de gode, man til dem ty,
 Og ingensinde dennem frafalde.«

Thi ikke mindst for En selv har det sin store Betydning i Tanken at vende tilbage til de svundne Tider og Slægter; — at se til »Forældres Gjæringer alle«, til dem, der staa som Exempler til Efterfølgelse, og til dem, der ere Exempler til Advarsel, det virker opdragende! Hvor tidt har han, der nu hviler her, gaaet i dette Hus, som Fædrenes Fromhed i de svundne Dage har bygget til Frelserens Ære; her har han, som David siger ¹⁾, »tænkt paa de Dage fra fordem, har mindedes de længst henfarne Aar«; har fra de lovløse Tider, da Kongemord hørte til Dagens Begivenheder, hvorom de to Kongegrave her i Ribe Domkirke bære Vidne, ført Tanken hen til de mere ordnede Forhold i vor Tid, i hvilken han ved Medborgeres Tillid kom til at deltage i Lovgivningsarbejdet som en af Folkets kaarne Mænd paa Thinge. Hvor tidt er her hans Tanke vendt tilbage til den Foraarsdag, da Reformatoren Bugenhagen her for Højalteret i Kongens og Dronnin-

¹⁾ Ps. 77, 6.

gens Nærværelse viede Danmarks Luther, Hans Tavsens, til at være Ribe Stifts anden evangeliske Biskop, saa

»da Folket var frelst, og forbi det bitre Had,
Hans Tavsens i Ribe paa Bispestolen sad.«

Her har han levet i Aanden sammen med de store Historie-skrivere Hans Svaning og Mester Anders Sørensen Vedel, der begge have fundet deres Gravsteder indenfor denne Kirkes Mure, og Tanken om dem har vistnok tilskyndet ham til at bygge videre paa deres Gjerning. I denne Kirke har han tænkt paa den milde, fromme Biskop Hans Adolph Brorson, hvis Harpe her blev stemt til at synge om, at »den yndigste Rose er funden«. Saa har han da lært at vende Blikket ikke nedad, men opad, højere op end til disse Hvælvinger; thi saaledes er det jo, at vor Kjærlighed til det jordiske Fædreland bør bane Vejen til Kjærlighed til det himmelske Fædreland; og saaledes har han ogsaa altid mere og mere faaet det at fornemme, ikke alene, at »dejlig er Jorden«, men han har kunnet føje til, at »prægtig er Guds Himmel, skøn er Sjælenes Pilgrimsgang«.

Intet Sted bliver man i højere Grad mindet om Prædikerens Ord: »En Slægt gaaer, og en anden Slægt kommer«¹⁾ end i et saadant ærværdigt Herrens Tempel, i hvilket gjennem Aarhundreder Slægt efter Slægt har søgt og fundet sin Opbyggelse; men hvor trøstesløst vilde det dog være, dersom vi kun kunde sige det, at »en Slægt gaaer, og en anden Slægt kommer«, og at vore Navne glemmes, som Sne, der faldt ifjor, hvis vi ikke kunde føje til, at »om end Himmelen og Jorden forgaa, saa skulle Herrens Ord dog ingensinde forgaa«²⁾; derfor har vel ogsaa han ofte her inde kunnet hæve Blikket opad, idet han har gjort Digterens Ord til sine:

»Men dem, jeg elsker, men aldrig saae,
de henfarne Store, som nær Dig staa,
med dem lad mig bo i dit høje Hus,
naar Jordebygningen synker i Grus.«

Her i denne By virkede han i den lange Arrække, ufortrøden i sin Gjerning i Skolens og i Byens Tjeneste, men

¹⁾ Præd. 1., 4. — ²⁾ Luk. 21, 33.

ogsaa videre ud, i hele Landets Tjeneste, thi Granskningen i Historien er ikke en Gjerning for den enkelte Egn alene, nej, den maa være for hele vort Fædreland; hans Hvile var Arbejde, thi i Hviletiden fra den daglige Syssel i Skolen var det, han arbejdede paa det Mindesmærke, der skal staa, saa længe Ribe By bliver bestaaende, det Mindesmærke, han har sat sig selv, — denne Bys Beskrivelse; derfor skal hans Navn nævnes med Tak fra hele vort Land, men i særlig Grad da fra denne By og denne Egn, som han omfattede med saa varm og levende Interesse. Naar jeg skal udtale en Tak til ham, da er det først fra det Selskab, i hvis Bestyrelse han gjeennem mange Aar virkede med utrættelig Iver, indtil Kræfterne nu svigtede ham; men der skal ogsaa lyde en Tak til ham fra Alle, hvem han har været til Hjælp med Oplysninger og Meddelelser, naar man bad derom, — ogsaa en Tak fra mig personlig; thi han rugede ikke som den gjerrige over sin Skat, nej, han var strax og gjerne rede til at lade Andre øse af den rige Kundskabs Fylde, han ejede.

Nu er han kaldet bort herfra; hans store Værk om Ribe By naaede ikke at blive afsluttet; sidst da jeg talte med ham, ytrede jeg Haabet om, at han endnu maatte faa Kraft til at fortsætte og fuldende det; men han følte selv, hvorledes baade hans legemlige og vel især hans aandelige Kræfter vare aftagne; hans Ord til mig lød: »Nej, jeg duer ingen Ting til mere«. Og dog maa vi sige: »Jo, han duede til en Ting endnu, og det er dog det Vigtigste; han duede til at dø rettelig, at sige Verden ret Farvel«; han, der var hædret her med Medborgernes mange Tillidshverv og var hædret af Kongen, han har følt Sandheden af det Ord, den fattige Skoleholder her i Ribe Ambrosius Stub skrev, han, med hvis Digtninger ogsaa Kinch har syslet, han, den Sanger, som kun naaede at blive begravet paa Fattiggassens Regning:

»Vel født er vel en Trøst,
Men bedre vel opdragen;
Vel gift er Livets Lyst,
Vel død er Hovedsagen.«

Ja, vel død er Hovedsagen; og derfor, I, hans Nærmeste! I, paa hvem Sorgen nu falder tungest! vilde I, hvis det stod i Eders Magt, hvor dybt I end føle Savnet, saa kalde ham

tilbage til et Liv, der dog kun vilde blive en Skygge af det Liv, han har levet.

For det Liv og for den Gjerning, der er gjort i det, skal der siges ham Tak! Han er død, men hans Minde vil leve; hans Navn vil nævnes gennem Tiderne, og hans Børn ville vide at vogte og at skjærme det Navn, de have faaet i Arv efter ham. Naar det tidligere var, at man ønskede Oplysning om Noget, der vedkom Ribe By i ældre Tid, da var det stødse Peder Terpager, man raadspurgte; i Fremtiden ville selv fjerne Slægter ty hen til den Bog, ja de Bøger, som Jakob Frederik Kinch har skrevet. Han var en brav Mand, sit Fædrelands trofaste Søn, og hans Minde vil være til Velsigelse.

Saa være da Guds Fred med Støvet, som skal overgives til Støvet, at det kan blive Støv igjen; Guds Fred med de sørgende Efterladte, at de maa sørge paa den rette Maade og blive husvaledede; da vil Han, der har saaret, ogsaa bringe Lægedom for Saarene; Guds Fred med os Alle, til vor Vandring, vor Hvile, vor Opvaagnen; Han samle os der, hvor Død og Adskillelse ikke er mere! Amen!

Til Slutning blev afsunget Psalmen »Gaa nu hen og grav min Grav«, og Kisten blev baaret til Kirkegaarden, hvor Jordspaakastelsen forrettedes af Stiftsprovst Koch.
